

Ik sta aan

Het is stil op de weg. Gelukkig maar. Eerst naar haar dorp, dan naar het UMC. 1,5 uur ongeveer. Ik vertrek op tijd.

Ik had voor vertrek mijn collega nog een bericht gestuurd. “Ik sta aan!” Ik ben vandaag in het ziekenhuis. Fijn dat je vandaag tijd hebt voor onze andere cliënt.”

Ik ken haar nog maar een paar weken. Een vrouw die zoveel ellende meegemaakt heeft; de lijst met heftige gebeurtenissen hield maar niet op. Logisch dat ze niet weet wie ze is. Of wie ze zijn. Stemmen. Personen. Continu oorlog in haar gedachten. Stop met eten. Ga hardlopen. Haar oplossing? Hard werken. Dan is er geen tijd om na te denken en te voelen.

Al maanden ziet ze op tegen deze afspraak. Ze wil niet dat iemand haar aanraakt.

Ik rij naar het treinstation. Op die plek kan ze ongezien het dorp uit. Zo krijgt ze geen vragen van haar moeder die haar continu in de gaten houdt.

Ik zoek waar ik de auto neer kan zetten maar daar staat ze al. Karin. Voor ik het door heb zijn we onderweg. Het is rustig op de weg. Karin is rustiger dan ik had verwacht. En op en top voorbereid. Een etui met ‘prikkelspulletjes’, papieren met alle informatie en haar praktische kleding. We nemen de informatie samen nog een keer door. Ik zeg iets over hoe mooi groen de Veluwe is en dat het morgen nog iets warmer wordt dan vandaag. De afleiding werkt.

Ruim op tijd zijn we in het ziekenhuis waar we Bas, haar psycholoog van het centrum voor complexe tandheelkunde, in de wachtkamer ontmoeten. Karin komt moeilijk uit haar woorden. De spanning laat haar stem trillen. Terwijl ze verschillende stemmen tegen haar hoort praten, kost het haar zichtbaar moeite om haar eigen woorden te kiezen. Traag en trillerig stelt ze haar laatste vragen. Ze doet haar best om zich te concentreren op de antwoorden. Bas zal samen met mij aanwezig zijn als zij haar roesje krijgt en als ze wakker wordt zijn we er weer bij.

Ik drink de laatste slokken van mijn hete thee snel weg als we opgehaald worden door de tandartsassistente.

Alles gaat volgens de picto's die we van tevoren gezien hebben. Karin staat midden in de kamer voor de tandartsstoel, tussen apparatuur, overall snoertjes, alles steriel. Het kost haar moeite om in de stoel te gaan zitten. Haar jas, vest en tas zet ik aan de kant. Haar onderarmen zitten in een slordig verband. Ik vermoed dat de spanning haar de afgelopen dagen te veel werd. Krassen, zelfbeschadiging. De anesthesist maakt hier een opmerking over terwijl Karin

nog zo gevraagd had dit niet te doen. Maar Karin is al weg. Ze dissocieert. Een bang meisje komt tevoorschijn.

Bas en ik zijn op afstand. Bas vertelt rustig, wie er in de ruimte zijn en wat er gebeurt. Je krijgt nu stickers op je borst, een bloeddrukmeter een infuus.

Ik ben stil. Er gebeurt zoveel. Wat kan mijn rol zijn? Het infuus aan haar rechterhand mislukt. Het bange meisje krimpt ineen en doet haar duim in haar mond.

Ik wacht.

Dan besluit ik om tegen Karin te praten. “Karin, ik ben Hilde. Ik ben bij je. Je krijgt een infuus in je hand.” “Waar ben je?” Mompelt ze. Ik blijf praten en het infuus in haar linkerhand wordt geplaatst.

Karin reageert op elke aanraking door haar benen omhoog te trekken en haar armen naar haar gezicht te trekken. En zo verliest ze haar infuus.

Ik sta op en ik baan me een weg tussen de snoeren door. Ik vertel haar dat ik bij haar ben. “Ga niet weg” roept ze in paniek als ik mijn hand verplaats. Ik vraag Bas om haar prikkelballetje aan te geven. Stap voor stap; het balletje in haar hand, haar linker duim in haar mond zodat haar rechterhand bij haar gezicht vandaan kan en opnieuw het infuus gekoppeld kan worden.

De sedatie begint te werken. Maar met het ontspannen van haar lichaam stopt Karin ook met ademen. Het is een hele klus voor de anesthesist om haar diep in sedatie te brengen zonder dat ze stopt met ademen.

Na de volgende ineenkrimping zeg ik: “Karin, ik ben Hilde, het is belangrijk dat je recht ligt, wij helpen jou met het draaien van je heup. Help je mee? Goed zo.” Ze reageert duidelijk op mijn stem. Dit herhaalt zich een aantal keren. We leggen ook zo haar benen recht.

Bas vraagt aan de anesthesist of dit het moment is voor hem en mij om te vertrekken maar de anesthesist vraagt of ik Karin’s hand wil blijven vasthouden zodat zij niet opnieuw haar infuus verliest. Ze blijft reageren op aanrakingen terwijl de tandarts haar gebit schoonmaakt en voorbereid.

Minuten van diepe sedatie waarbij ademen moeilijk is wisselen zich af met minuten waarop ze op elke aanraking reageert.

De kaakchirurg komt binnen. Bas, die continu op rustige toon uitlegt wat er gebeurt, introduceert de kaakchirurg. Hij laat haar wennen aan zijn stem.

De rustige stem van Bas en mij stellen Karin gerust. De anesthesist verzekert mij dat Karin hier later niets meer van weet. Dat begrijp ik. Is het niet door de sedatie dan wel door de dissociatie, bedenk ik mij. Maar wat zou er onbewust gebeuren?

Bas checkt af en toe bij mij of ik oké ben. Dat ben ik. Allang blij dat ik iets kan bijdragen aan het slagen van de behandeling.

De kaakchirurg gaat aan de slag met de opdracht om 10 tanden en kiezen eruit te trekken en gaatjes te vullen. De eerste kies breekt dwars doormidden. Het is duidelijk. Zo gaat het niet. Op deze manier zou het 4 uur gaan duren en dat is voor niemand goed. Hij hecht de wond dicht. Vult nog een gaatje. De rest moet op een later tijdstip onder narcose.

Ik bedenk me wat dit voor Karin betekent. Maanden spanning voor deze ingreep en dat zal allemaal nog een keer moeten. Ik laat het los. Eerst de focus op dit moment.

De anesthesist begrijpt dat Karin wakker mag worden.

Langzaam komt niet Karin maar een angstig meisje tevoorschijn. In elkaar gedoken met haar duim in haar mond. Haar prikkelballetje in haar hand. Ik zit naast haar en stel haar gerust. Als ik haar loslaat raakt ze in paniek. "Waar ben je? Niet weg gaan." Ik grap dat ik niet van elastiek ben en even van plek wissel. Ze ontspant weer voor een moment bij het horen van mijn stem.

Op de vraag of Karin haar ogen open kan doen, reageert ze verkrampd in haar gezicht. Terug naar de realiteit is nog te moeilijk.

Nu ben ik aan zet. Dit hebben we voorbesproken. "Mijn ogen open doen lukt niet" vertelde ze mij eerder. "Geef me maar commando's. Zodra ik het ziekenhuis uit ben kom ik weer tot mijzelf." En zo hielpen we haar in een andere stoel en reden we naar een rustige kamer.

Bas vraagt of ik wat water lust en geeft aan dat hij zo weg moet naar een andere afspraak. Ineens ben ik me bewust van mezelf. Water ja graag! Oh, hoe laat is het eigenlijk? Karin wordt onrustig als ik met hem in gesprek ben over de behandeling.

Warm en opgekruld in foetushouding mompelt Karin. "Doe je duim maar even uit je mond, Karin, dan kan ik je beter verstaan." "Ik wil hier weg." "Wat hebben ze gedaan?" Ik leg uit dat de behandeling klaar is. Dat we zo naar huis mogen maar dat we nog even op de tandarts wachten. "Droge mond". Ik vraag wat water voor haar en help haar te drinken.

De tandarts vertelt wat ik al weet en schrijft antibiotica voor. Ik neem het recept aan en besluit dat we die eerst ophalen in het ziekenhuis en dan naar huis gaan. Ik hield de afgelopen 2 uur haar hand vast, nu zij de mijne. Ik voel me een beetje onthand.

Een ziekenhuis rolstoel wordt gehaald. Karin gaat rechter zitten en het lukt om over te stappen in de andere stoel. Haar vest trek ik bij haar aan om schaamte te voorkomen.

Daar gaan we. Met de lift naar beneden omdat het niet anders kan en naar de apotheek. Dan gaan haar ogen open en leg ik opnieuw uit wat er in haar gebit gebeurd is.

Verdriet. Ik reik haar een zakdoek aan. “Je mag niet snuiten, in verband met infectiegevaar” leg ik uit. Onrustige gedachten in haar hoofd. “Ik wil zo graag dat dit over is. Wij kunnen dit niet aan.” Wij... hoor ik, de meervoud als ze over zichzelf praat. En even later. “Bedankt dat je bij me bleef.” De rust die ik haar kon geven tijdens de behandeling raakt me meer dan deze woorden. Ik besef me dat zij zich niet bewust is van de geruststelling. Dat doet er voor mij niet toe. Ik weet het en dat is genoeg.

Karin wil ook graag haar jas aan. Het is veel te warm maar het geeft haar veiligheid.

We zetten de rolstoel en weg en Karin loopt naar de auto. Terug naar haar dorp.

Fijn dat Karin wat berichtjes heeft ontvangen van mensen die om haar geven. Ze leest ze onderweg voor en laat een gifje van katten zien die elkaar een knuffel geven.

Maar ook verdriet en angst. Ik pak vanaf de achterbank nog een zakdoek. “Ik wil zo graag iets afronden. Hier klaar mee zijn.”

We nemen de behandeling nogmaals door. Zorgvuldig kies ik mijn woorden. Over de moeilijke sedatie zeg ik niets.

We kijken vooruit naar het weekend. Eerst maar eens uitrusten.

Nuchter fietst ze naar huis. Dat gaat goed, haar lichaam is gewend om niets te eten.

Ik verwacht een zwaar weekend voor haar met stemmen, onrust en misschien automutilatie. Maar het is nu weer aan haarzelf om goed haar weekend door te komen. Mijn werk is klaar, ik laat het los.

Ik zoek mijn weg naar huis en bel onderweg met mijn collega. En dan ga ik uit! Sterk innerlijk bewogen door het grote verdriet en lijden. Tevreden over wat ik kon betekenen als professional en als mens. Weekend.